

5. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х т. – 2-й том / Под ред. С. Я. Батышева. – М. : АПО, 1999.
6. Про вищу освіту: Закон України. – К. : Книга, 2007. – 97 с.
7. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст. – К. : Шк. світ, 2001. – 21 с.

Б. Вовк

ПРОФЕССИОНАЛЬНО ЗНАЧИМЫЕ КАЧЕСТВА БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ПЕДАГОГОВ

Резюме

В статье представлены результаты исследований, проводившихся с целью выявления профессионально значимых качеств инженеров-педагогов. Было определено, что профессионально значимые качества будущих инженеров-педагогов можно обобщенно представить через требования к специалисту: общества и государства, работодателей, коллектива учащихся, со стороны самого себя как специалиста.

Ключевые слова: профессионально значимые качества, личностные качества, профессиональные качества, инженер-педагог, исследование.

Vovk Bohdan

PROFESSIONALLY SIGNIFICANT QUALITIES OF THE FUTURE ENGINEERING TEACHERS

Summary

The article presents the results of the research conducted with the aim to identify the professionally significant qualities of the future engineering teachers. It was determined that the professionally important qualities of the future engineering teachers can be summarized by the requirements to the specialist of the state and society; employers; pupils staff; the specialist him/herself.

Key words: professionally important qualities, personality qualities, professional qualities, engineering teacher, research.

УДК: 378.03:372.8

І. В. Шелудько

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ БАЗОВИХ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА»

Статтю присвячено аналізу методичного аспекту використання мультимедійних засобів у формуванні професійно важливої системи базових знань студентів в умовах впровадження інноваційних технологій в освітній процес вищих навчальних закладів. На основі аналізу сучасних тенденцій розвитку педагогічної думки окреслено перспективні напрями впровадження мультимедійних засобів у навчальний процес.

Ключові слова: матеріалознавство швейного виробництва; знання; базові знання; мультимедійні засоби; навчальний мультимедійний фільм.

Постановка проблеми. Неодмінною умовою інформатизації суспільства є інформатизація освіти, мета якої полягає в глобальній раціоналізації інтелектуальної діяльності за рахунок використання нових інформаційних технологій, радикального підвищення якості підготовки фахівців до рівня, досягнутого в розвинених країнах,

тобто підготовки кадрів з новим типом мислення, який відповідає вимогам постіндустріального суспільства [1].

Питання реформування освіти, тобто введення у процес навчання нових форм і методів викладання конкретних дисциплін є об'єктом дослідження багатьох науковців. За останні роки у навчальному процесі ВНЗ почали активно використовувати мультимедійні засоби, що дають можливість на якісно новому рівні будувати навчальний процес. Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегроване інформаційне середовище, в якому користувач знаходить якісно нові можливості [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості застосування мультимедійних технологій у навчальному процесі різних навчальних закладів, в тому числі ВНЗ, розглядають О. Коношевський, М. Корнеєв, Г. Рубіна, О. Чайковська, І. Шахіна, Л. Шевченко, С. Яшанов та ін., використання мультимедійних технологій у процесі підготовки викладача – О. Смолянинова, А. Тумальов; створення мультимедійних засобів навчального призначення – І. Беліцин, В. Касторнова, С. Кравцов, І. Манторова, О. Лобач, А. Осін; застосування технологій мультимедіа в навчанні – Н. Анісімова, Ю. Браун, Н. Клемешева, Д. Журавльов, Г. Шампанер.

Матеріалознавство швейного виробництва як фахова дисципліна у підготовці інженерів-педагогів швейного виробництва, також потребує оновлення дидактичної системи викладання. Але питання формування базових знань спецдисциплін швейного профілю, в тому числі матеріалознавство швейного виробництва, не отримала висвітлення в науковій літературі.

Слід підкреслити, що необхідність використання мультимедійних засобів у процесі вивчення матеріалознавчих дисциплін на лекційних заняттях обумовлена тим, що первинне формування базових знань про об'єкт, предмет чи явище відбувається саме на лекціях, тому під час цього виду занять доцільно використовувати засоби мультимедіа [6].

Метою статті є висвітлення методики використання мультимедійних засобів, що забезпечують активізацію навчально-пізнавальної діяльності та полягає у формуванні професійно важливої системи базових знань студентів в умовах впровадження інноваційних технологій в освітній процес вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу. За визначенням В. С. Безрукової, знання – це, насамперед, результат інтелектуальної (розумової, пізнавальної) діяльності, що полягає у засвоєнні понять, категорій, принципів, фактів, які відображають дійсність у свідомості людини [1, с. 63]. Невід'ємними якостями справжніх знань є їх систематичність, усвідомленість, осмисленість. Вони є одним із джерел нахилів та інтересів людини, необхідною умовою розвитку здібностей, обдарувань.

Базові знання – це сукупність формалізованих знань про предметну галузь, які подаються у вигляді фактів і правил, що виражають евристичні знання про методи розв'язання завдань у певній предметній сфері.

Виділяють такі види базових знань:

- освітні терміни і поняття, без яких неможливо зрозуміти жодного тексту;
- факти щоденної дійсності та наукові факти;
- основні закони науки;
- теорії, що містять систему наукових знань про певну сукупність знання;
- знання про норми ставлення до різних явищ життя (оцінні знання) [1, с. 68].

Узагальнення результатів вивчення практичного досвіду використання різноманітних технологій навчання під час вивчення дисциплін швейного профілю у вищих навчальних закладах переконує в тому, що в більшості з них залишились старі

методи викладання. Тому виникли певні суперечності між теперішнім змістом і якістю профпідготовки фахівців у ВНЗ та високими технологічними вимогами до сучасного виробництва; зростанням обсягів, ускладненням рівня знань і зростанням неможливості їхнього ефективного засвоєння студентами за умов застосування традиційних дидактичних методів, засобів і прийомів навчання [2].

Спираючись на ОПП та ОКХ підготовки бакалаврів швейного профілю можна стверджувати, що більшість базових знань майбутніх інженерів-педагогів формується у процесі вивчення дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва». Отже, ця дисципліна посідає особливе місце у підготовці майбутніх фахівців швейної галузі. Вона відіграє важливу роль у вирішенні завдань, які мають на меті покращення якості швейних виробів, що випускаються сучасними швейними підприємствами.

Матеріалознавство – навчальна дисципліна, яка вивчає будову, властивості, асортимент та якість матеріалів для одягу та їх зміни внаслідок різних впливів при виготовленні швейних виробів та їх експлуатації [2, с. 9].

Обсяг сучасного матеріалознавства охоплює всі галузі техніки та виробництва. Тільки на основі глибоких знань будови та властивостей матеріалів можливо розробити сучасні технології виготовлення швейних виробів високої якості [2, с. 5].

Навчальна програма дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» складається з двох частин. Перша – «Будова та властивості текстильних волокон та ниток» – передбачає формування у студентів уявлень про будову і властивості натуральних, штучних і синтетичних волокон; основи технології виробництва волокон; основи технології текстильного виробництва. Друга частина курсу – «Асортимент швейних матеріалів» – містить навчальний матеріал про склад, будову і властивості тканин; асортимент тканин; склад і властивості скріплювальних, утеплювальних і оздоблювальних матеріалів, клеїв тощо [3].

Зміст навчання дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» характеризується великою кількістю графічного матеріалу. Частина навчального матеріалу присвячена характеристиці сучасних виробництв матеріалів, її важко сприйняти без унаочнення. Віддаленість реального виробництва від ВНЗ не дає можливості використання такої форми занять, як навчальні екскурсії під час вивчення дисципліни [2]. Крім цього, емоційного сприймання навчального матеріалу під час викладання неможливо досягти тільки словесними методами, які, на жаль, сьогодні домінують під час вивчення дисциплін швейного профілю.

Встановлено, що близько 90 % всієї інформації людиною отримується через зоровий аналізатор, але продуктивність засвоєння базових знань на 30 – 40 % збільшиться в поєднанні тієї ж інформації зі звуком. Тому для якісного сприймання навчального матеріалу інформації важливо подати його в аудіовізуальній формі для ґрунтовного засвоєння базових знань [5].

Студент матиме інтерес до засвоєння базових знань тільки в тому випадку, коли процес навчання буде інтерактивним та цікавим. Таким чином, чим вища швидкість сприймання, розуміння та засвоєння нового матеріалу, тим менше часу витрачає студент на вирішення завдання, а концентрація уваги при цьому залишається на високому рівні. Швидкість сприйняття інформації залежить від використання наочності викладачем, змістової виразності навчального матеріалу матеріалознавчих дисциплін. Пояснення важливих термінів, визначень, послідовностей процесів за допомогою схем, графіків різко підвищує продуктивність навчання, концентрацію уваги [1; с. 5].

Звідси впливає необхідність знаходження наявних та розробки нових способів привертання, підтримання та концентрації уваги студента на засвоєнні навчального

матеріалу. Для поставлених завдань ідеально підходять мультимедійні засоби як один з основних засобів унаочнення навчального матеріалу.

Мультимедійні засоби на сьогоднішній день посідають чільне місце у практиці ВНЗ [2].

Детальніше проаналізуємо ті мультимедійні засоби навчання, які можна використовувати у навчально-виховному процесі для підвищення ефективності навчання.

Мультимедійні засоби, які окреслюють порядок розробки, функціонування та застосування засобів обробки інформації різних модальностей, можна розділити на апаратні та програмні.

Апаратні засоби мультимедіа – основні засоби (комп'ютер з високопродуктивним процесором і пам'яттю великого об'єму, мультимедіа-монітором із вбудованими стереодинаміками) та спеціальні засоби (графічні прискорювачі, плати відеовідтворення, звукові плати, акустичні системи тощо).

Програмні засоби мультимедіа – диспетчер-програми та проблемно-орієнтовані мови програмування, що враховують особливості мультимедіа (створюють, обробляють, представляють, об'єднують інформацію різних модальностей в інтерактивному режимі) [4].

Найбільш поширеним видом наочних мультимедійних засобів навчання є фото, плакати, таблиці, схеми, анімаційні малюнки, навчальні мультимедійні фільми.

Мультимедійний фільм на даний час – один з найпотужніших джерел інформації, яке поряд з Інтернетом, телебаченням, відеофільмами активно впливає на свідомість за допомогою відеообразів, збагачуючи світ особистих цінностей та моделі поведінки. Але медіаобраз не завжди залучається до освітнього процесу. При цьому позиція студента нерідко залишається відстороненою та недостатньо активною [2].

Методика роботи з мультимедіафільмами досить ефективна. У процесі перегляду та обговорення фільму виникає ситуація входження в епіцентр самої події, що висвітлюється. Ця модель може дати позитивні результати в якісному формуванні базових знань. Під час сприйняття медіаоб'єктів та медіаобразів студент може відкрити для себе все нові й нові грані базових знань у сфері матеріалознавства швейного виробництва [2].

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою мультимедійної навчальної системи лекційного курсу дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» здійснюється за допомогою розробленої моделі активізації навчально-пізнавальної діяльності, яка відображає взаємозв'язок програмних (візуалізація, анімація, колір, гіпертекст, аудіовізуалізація, інтерактивність) та психолого-педагогічних (наочність, доступність, емоційне регулювання, проблемність, зворотний зв'язок) можливостей мультимедійних засобів та їх вплив на підвищення рівня засвоєння базових знань [6].

Завдяки одночасному впливу на студентів аудіальної (звукової) та динамічної візуальної інформації засобів мультимедіа дають значний емоційний заряд, сприяють швидкому засвоєнню базових знань [1].

Кожен педагог згідно зі своєю індивідуальною методикою по-різному бачить процес формування базових знань. Свого часу багато педагогів досліджували процес формування базових знань. Так, педагог-новатор В. Ф. Шаталов поєднав зміст навчання з методами у єдиний педагогічний процес. Цю систему автор представляв як поетапну організацію пізнавальної діяльності в навчальному процесі й ділив її на сім етапів. У авторській методиці В. Ф. Шаталова одним із представлених етапів було стисле викладання навчального матеріалу на основі опорного плакату, озвучування та

розшифровка закодованого за допомогою різноманітних символів основних понять та логічних зв'язків між ними [1]. Отже, В. Ф. Шаталов запропонував згорнути матеріал, виділивши з його великого обсягу блок базових знань.

Для ефективного засвоєння базових знань мультимедіа технології дозволяють забезпечити об'єднання можливостей комп'ютера з традиційними засобами для кращого сприйняття представлення звукової та відеоінформації [2].

Висновок. В контексті розв'язання проблеми використання мультимедійних засобів навчання під час формування базових знань суттєвою є роль комп'ютера, що дає практично безмежні можливості для унаочнення навчального матеріалу мультимедійними засобами. А це, у свою чергу, створює кращі умови для засвоєння базових знань швейного профілю у ВНЗ при підготовці майбутніх учителів. Безумовно, це тільки перші спроби у цьому напрямку. Навчально-методичні матеріали й інші засоби навчання вимагають подальшого вдосконалення та розвитку. Але вже зараз, як свідчать деякі дослідження, використання комплексу навчально-методичних матеріалів з використанням мультимедіа дозволяє суттєво підвищити якість освіти.

Література

1. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика : учебн. пособие для инженерно-пед. техникумов / В. С. Безрукова. – Екатеринбург : Издательство «Деловая книга», 1996. – 344 с.
2. Імбер В. І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Педагогічна освіта» / В. І. Імбер. – 2008. – 20 с.
3. Патлашенко О. А. Матеріалознавство швейного виробництва : навч. пос. – 2-ге видання / О. А. Патлашенко. – К. : Арістей. 2007. – 288 с.
4. Пехота О. М. Освітні технології : навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, О. М. Любарська та ін. ; за ред. О. М. Пехоти. – К. : Видавництво А. С. К., 2003. – 255 с.
5. Трофімов Ю. Л. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. ; за ред. Ю. Л. Трофімова. – К. : Либідь. 1999. – 558 с.
6. Скибицкий Э. Г. Рефлексивное управление учебной деятельностью на основе применения в педагогическом процессе средств информатизации / Э. Г. Скибицкий, И. Ю. Скибицкая. – Сибирская финансовая школа. – 2010. – № 1. – 190 с.

Шелудько И. В.

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ В ФОРМИРОВАНИИ БАЗОВЫХ ЗНАНИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ

«МАТЕРИАЛОВЕДЕНИЕ ШВЕЙНОГО ПРОИЗВОДСТВА»

Статья посвящена анализу методического аспекта использования мультимедийных средств в формировании профессионально важной системы базовых знаний студентов в условиях внедрения инновационных технологий в образовательный процесс высших учебных заведений. На основе анализа современных тенденций развития педагогической мысли намечены перспективные направления внедрения мультимедийных средств в учебный процесс.

Ключевые слова: материаловедение швейного производства, знание, базовые знания; мультимедийные средства, учебное мультимедийный фильм.

**ROLE IN SHAPING MULTIMEDIA BASIC KNOWLEDGE ON SUBJECTS
"MATERIALS SEWING INDUSTRY "****Summary**

This article examines the methodological aspects of multimedia use in the formation of important professional basic knowledge of students in the implementation of innovative technologies in the educational process in higher education. Based on analysis of current trends in the educational thought outlines promising avenues introduction of multimedia in the educational process.

Key words: material garment production, knowledge, basic knowledge, multimedia, educational multimedia film.

ДК : 37.013.73

С. М. Прийма

**СИНЕРГІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД ЯК ПОСТНЕКЛАСИЧНА
МЕТОДОЛОГІЯ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ**

У статті здійснено аналіз сучасного філософсько-методологічного інструментарію з метою вибору методології для дослідження феномену відкритої освіти дорослих. Показано, що панівний у філософії раціоналізму системний підхід має низку обмежень у плані вивчення таких складних динамічних і нелінійних феноменів, як відкритий світ і відкрита освіта. Зроблено висновок про те, що найбільш адекватною постнекласичною методологією для розробки теоретико-методологічних засад відкритої освіти дорослих є синергійно-інформаційний підхід. Доведено, що саме цей підхід дає змогу повно та всебічно відобразити сучасне світорозуміння й концептуалізувати в рамках феномену відкритої освіти дорослих такі категорії, як «відкритість» та «інформація».

Ключові слова : відкритість, інформація, відкрита освіта дорослих, системний підхід, синергійно-інформаційний підхід.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Природним еволюційним етапом розвитку людської цивілізації є побудова інформаційного суспільства, де основним стратегічним ресурсом є інформація та знання. Як зазначає дослідник В. Пожуєв, в умовах глобалізації світового розвитку й безпрецедентної інформаційної відкритості національних кордонів інформація та знання стають головними стратегічними чинниками в міжнародному змаганні її позитивних сторін і мінімізації негативних наслідків глобальної трансформації людства [13, с. 12]. Формування інформаційного суспільства в Україні на сьогодні є необхідною умовою сталого розвитку країни, її повноцінного входження до світової економіки й до світового освітнього простору.

Характерною рисою інформаційного суспільства є його відкритість, що проявляється у відкритості світу, відкритості самої людини, відкритості процесів її пізнання й освіти. Тенденція до розширення можливостей особистості щодо здобуття нею освіти й до підвищення рівня доступності останньої для широких верств населення, особливо в умовах євроінтеграційних прагнень України, зумовлює необхідність створення відкритого освітнього простору, що істотно доповнить структуру наявної